

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

РЕШЕНИЕ

ПО ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

№ 3-2/ 2013 г.

На основание чл. 99, ал.2 от Закона за опазване на околната среда, чл.19, ал.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Наредбата за ОВОС) и във връзка с чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие и чл. 39, ал. 12 и 13 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, (Наредбата за ОС),

ОДОБРЯВАМ

Осъществяването на инвестиционно предложение за **„ИЗГРАЖДАНЕ НА ОТСЕЧКАТА ОТ ГАЗОПРОВОД „НАБУКО“ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ“** по ревизия „D“ на трасето на газопровода и при използване на технологията насочено хоризонтално сондиране при прехода на река Дунав

Възложители: „Набуко Газ Пайплайн България“ ЕООД
със седалище България, гр. София, 1000, ул. „Аксаков“ №11а, ет.5, офис 3
„Набуко Газ Пайплайн Интернешънъл“ ГМБХ
със седалище Австрия, Виена, 1210, Флоридсдорфер Хауптштрассе 1

Кратко описание на инвестиционното предложение:

Газопроводът "Набуко" представлява тръбопровод, предназначен за пренос на газ от източната граница на Турция до Баумгартен, Австрия през България, Румъния и Унгария. Целта е създаването на газопроводна система за пренос на газ от различни източници в района на Каспийско море и Близкия Изток до Централна Европа. Газопроводът е с приблизителна дължина 3 900 км и е проектиран за максимален годишен дебит от 31 млрд. кубични метра – капацитет на заключителния етап. На всяка държавна граница се предвиждат фискални измервателни станции, както и линейни кранови възли - разположени равномерно по трасето.

Българският участък на газопровода започва при югоизточната граница с Република Турция, близо до село Странджа. На българска територия газопроводът следва югоизточно-северозападна посока до река Дунав (границата с Румъния близо до Оряхово). Газопроводът „Набуко“ пресича река Дунав в региона между Оряхово и Козлодуй.

Трасето на газопровода е избрано въз основа на разработен в първоначалния етап на предпроектното проучване 500-метров коридор, разделен условно на 4 участъка:

- I участък – от км 0 до км 76 – паралелно на съществуващи газопроводи;
- II участък – от км 76 до км 206;

III участък - от км 206 до км 305 – паралелно на съществуващ магистрален газопровод (Северен пръстен);

IV участък – от км 305 до км 392.

За участъци I и III не са разработвани алтернативи на 500 м коридор, тъй като избраният коридор е успореден на съществуващата газпроводна инфраструктура, съгласно добрата практика при изграждане на газопроводи.

За участъци II & IV от предпроектното проучване са предложени за разглеждане първоначално 20 км коридори. В рамките на тези 20 км коридори по метода на стесняване на коридора и чрез оптимизиране на разработения 500 м коридор, са разгледани алтернативи на трасето спрямо разработената и проучена първоначална алтернатива (ревизии „А”, „В” и „С”). Разработените алтернативи са верифицирани посредством теренни огледи и изследвания във връзка с възможностите за тяхното осъществяване и въздействието върху околната среда.

След изготвянето на ревизия „С” са проведени геоложки, хидроложки, хидрогеоложки и топографски работи, както и екологични полеви изследвания. Въз основа на резултатите, получени от тези изследвания, е избрано трасето на газопровода със строителна полоса и сервитут по предпочетената **ревизия „D”** на трасето.

На територията на Република България трасето на газопровода пресича 9 области - Ямбол, Бургас, Търговище, Шумен, Русе, Велико Търново, Ловеч, Плевен, Враца и 24 общини - Болярово, Стралджа, Средец, Сунгурларе, Върбица, Омуртаг, Търговище, Антоново, Попово, Бяла, Стражица, Горна Оряховица, Полски Тръмбеш, Павликени, Левски, Пордим, Плевен, Долни Дъбник, Искър, Долна Митрополия, Кнежа, Летница, Ловеч и Оряхово. Дължината на трасето по ревизия „D” е 422 км. Максималната надморска височина е 770 м в района на Стара планина, а минималната е 25 м - в равнината на река Дунав. Трасето на газопровода преминава последователно в области с хълмист, планински и равнинен терен. Около 94% от трасето преминава през равнинни и хълмисти терени (с наклон <5%) и само 6% - през планински.

Земеползването на имотите в границите на сервитута, който в по-голямата си част съвпада със строителната ивица на трасето по ревизия „D” е, както следва:

- гори: 149.58960 ха
- земеделски земи - обработваеми: 1113.29050 ха
- земеделски земи - пасища: 225.74130 ха
- земеделски земи - трайни насаждения (лозя и овощни градини): 18.58140 ха
- водни площи: 8.48390 ха
- урбанизирани територии/индустриални зони: 0.08590 ха
- други: 4.45420 ха
- общо: 1520.22680 ха

Българският участък на "Набуко" се състои от:

- подземен газопровод 422 км, с технически характеристики: диаметър 1422 мм, работно налягане 100 бара;
- наземни инсталации (AGI), както следва:
  - кранови възли (КВ) 16 бр., през 30 км максимално разстояние, разположени в оградени площадки с размери 33 x 30 м;
  - междусистемна връзка с измервателна станция и станция за редуциране на налягането (близо до Лозенец) с площ 1,43 ха;
  - станция за очистване на газопровода (СОГ) 1 бр. (близо до Омуртаг) с площ 15,9 ха;
  - гранична газо-измервателна станция (ГГИС) и очистващи съоръжения (близо до Оряхово), разположена на площадка с площ 15,9 ха.

Електрозахранването на наземните съоръжения ще се осигурява от местните електропреносни мрежи със средно и ниско напрежение, при съгласуване и одобрение от съответните експлоатационни дружества на линиите и местата за отклонение. Предвижда се

захранването да става посредством подземни кабели, когато линиите са отдалечени. За осигуряване на алтернативно електрозахранване, се предвижда използване на дизелови генератори.

Газопроводът ще бъде подземен с минимална дълбочина на почвеното покритие 1 м. Дълбочината е увеличена при пресичания на железопътни линии и пътища. При преходи на реки дълбочината на полагане е минимум 2 метра под коритото.

Сервитутната ивица (правото на прокарване/преминаване) е с ширина 36 м. Тя е редуцирана до 30 м в специални чувствителни зони - при преходи на горски територии, лозя, овощни градини и пояси на санитарно-охранителни зони (СОЗ) около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване. Стандартната строителна (работна) полоса съвпада със сервитутната ивица. В следните случаи са необходими временни разширения на строителната полоса:

- пресичане на железопътни линии и пътища - общо за проекта 57 дка (около 900 м² в случаите на всяко едно от беззкопните пресичания);
- пресичане на реки - общо за проекта 332 дка;
- уширения на строителната ивица, пропускателни пунктове, за обръщане и разминаване на строителната техника – всяко около 1000 м².

Свързваща точка на румънско-българската граница с българската отсечка от газопровода е при километър 685+300 от река Дунав. На българския бряг профилът на пресичането е в близост до град Оряхово, разположен срещу румънското пристанище Бекет, при устието на река Огоста. Мястото на пресичане на р. Дунав е определено с двустранно споразумение между Република България и Румъния след детайлно проучване на двата бряга на реката.

Разгледани са два алтернативни метода за осъществяване на прехода на река Дунав - метод на открито пресичане и безтраншеен метод (с хоризонтално насочено сондиране), като и при двата метода строителните дейности на българския бряг ще се извършват пред защитната дига, без да я засягат.

Технологичният процес на работите в реката по метода на открито пресичане включва: операции по изкопаване на траншеята, включително и в условия на воден поток, разтоварване на изкопания материал на определеното място за депониране, полагане на тръбопровода в траншеята, изземване на необходимия за покриване на траншеята материал от складова площадка, разтоварване на материала от шлеп върху траншеята, хидравлично изпитване на газопровода.

Технологичният процес на работите в реката по метода на хоризонтално насочено сондиране включва: изпълнение на пилотно сондиране посредством сондажна течност със струя под високо налягане, разширяване на сондажа, изтегляне на тръбопровода, хидравлично изпитване на газопровода.

Препоръчано е използване на технологията хоризонтално насочено сондиране, при която не се очаква значително въздействие върху околната среда, в т.ч. и трансгранично въздействие.

Пресичането на река Огоста ще се извършва с безтраншеен метод (поставяне на обсадна тръба), в условия на ниски води в реката.

Трасето на газопровода не засяга защитени територии по смисъла на *Закона за защитените територии*, но преминава през следните защитени зони от мрежата на *Натура 2000*:

- за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна:
BG0000219 „Дервенски възвишения-2”
BG0000198 „Средецка река”
BG0000196 „Река Мочурица”
BG0000205 „Стралджа”
BG0000136 „Река Горна Луда Камчия”

BG0000231 „Беленска гора”
BG0000610 „Река Янтра”
BG0000239 „Обнова – Караман дол”
BG0000240 „Студенец”
BG0000181 „Река Вит”
BG0000613 „Река Искър”
BG0000614 „Река Огоста”

- за опазване на птиците:
BG0000240 „Студенец”
BG0002066 „Западна Странджа”
BG0002028 „Комплекс Стралджа”
BG0002029 „Котленска планина”

Предвид разпоредбата на чл. 31, ал. 1 от ЗБР и чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредбата за ОС, инвестиционното предложение е подложено на оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване в защитените зони. След преценка на основание чл. 39, ал. 3 от Наредбата за ОС, че инвестиционното предложение **има вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони и дадените съгласно чл. 39, ал. 5 от същата наредба указания, е изготвен доклад за оценка на степента на въздействието върху защитените зони (ДОСВ). Очакваните въздействия на инвестиционното предложение (ИП) върху предмета и целите на защитените зони са подробно разгледани и оценени в ДОСВ.

поради следните мотиви (фактически основания):

1. В доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) е направен подробен анализ на вероятните въздействия върху околната среда от реализацията на газопровода по ревизия „D” на трасето. Въз основа на извършената оценка и анализ и в съответствие със законодателството по околна среда авторите на доклада за ОВОС препоръчват да се одобри осъществяването на инвестиционното предложение за „Изграждане на отсечката от газопровод „Набуко” на територията на република България” по ревизия „D” на трасето на газопровода, като допълнително са предложени мерки за намаляване и където е възможно предотвратяване на значителните вредни въздействия върху околната среда, както и план за изпълнение на тези мерки. В приложения към част трансгранични въздействия на доклада за ОВОС, доклад за ОВОС в трансграничен контекст, предмет на който е преходът на р. Дунав, е направен подробен анализ на вероятните въздействия върху околната среда от пресичането на граничната река Дунав и реките Огоста на територията на Република България и Жиу на територията на Румъния. В заключение, авторите на доклада за ОВОС в трансграничен контекст препоръчват използване на технологията хоризонтално насочено сондиране (HDD) за осъществяването на прехода на река Дунав, при което ще бъдат запазени функциите на екосистемата на реката и не се очаква значително въздействие върху околната среда, в т.ч. и трансгранично въздействие.

2. Газопровод „Набуко” е класифициран от Европейската Комисия като приоритетен обект от „Трансевропейските енергийни мрежи” (“TEN-E Priority project”). С реализирането на проекта ще се създаде нов коридор за доставки на природен газ за Европа и за държавите-участници в проекта от икономически целесъобразни газови находища. Ще бъде гарантирана диверсификацията на трасетата и източниците на природен газ, което ще допринесе за повишаване сигурността на доставките.

3. С Решение №616/14.07.2009 г. на Министерски съвет (МС), „Газопровод Набуко” в отсечката, която ще бъде изградена на територията на Република България, е обявена за обект с национално значение, а с Решение №283/06.04.2012 г. на МС - за национален обект.

4. Газопроводът, предмет на инвестиционното предложение, ще се свърже със съществуващата Националната газопрееносна система (НГС) на България, с което ще се осигури подаване на количеството природен газ, предвидено за консумация в страната.

5. Извършената оценка за съвместимостта на инвестиционното предложение с предмета и целите на засегнатите защитени зони дава възможност за вземане на решение съгласно чл. 39, ал. 12 от Наредбата за ОС. Съгласно оценката, реализирането на алтернативата на трасе по ревизия „D” е с незначително отрицателно въздействие, върху защитените зони от мрежата Натура 2000, както следва:

5.1. Строителството и експлоатацията на газопровода и свързаните с него наземни съоръжения няма да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони BG0000219 “Дервенски възвишения-2”, BG0000198 “Средецка река”, BG0000196 “Река Мочурица”, BG0000205 “Стралджа”, BG0000136 “Река Горна Луда Камчия”, BG0000231 “Беленска гора”, BG0000610 “Река Янтра”, BG0000239 “Обнова-Караман дол”, BG0000240 “Студенец”, BG0000181 “Река Вит”, BG0000613 “Река Искър” и BG0000614 “Река Огоста” за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, през които преминава трасето му, тъй като:

5.1.1. При реализирането на ИП в границите на дванадесетте защитени зони ще бъдат увредени и/или унищожени само четири типа от опазваните общо тридесет и шест **природни местообитания**, предмет на опазване в тях, посочени по-долу:

5.1.1.1. В защитени зони BG0000240 “Студенец” и BG0000181 “Река Вит” ще бъдат увредени общо 1,6 ха от природно местообитание **6210 „Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco – Brometalia*) (* важни местообитания на орхидеи)**“, което представлява 0,0013% (съответно 0,1% и 0,67% за двете зони) от общата площ на покритието му в цялата мрежа от защитени зони за местообитанията. Природно местообитание **6250* „Панонски лъсови степни тревни съобщества“** ще бъде засегнато в защитена зона BG0000613 “Река Искър” (0,42 ха или 0,05% от покритието на местообитанието в зоната) и в защитена зона BG0000614 “Река Огоста” (1,2 ха или 0,9 % от покритието на местообитанието в зоната), т.е общо 1,62 ха или 0,01% от общата площ на покритието му в цялата мрежа от защитени зони за местообитанията. Тези два типа засегнати **тревни природни местообитания** ще могат да се самовъзстановят след строителството за два-три вегетационни сезона по естествен път или при необходимост с минимално подпомагане, както е предвидено в смекчаващите мерки, така че степента на отрицателно въздействие върху тях се оценява като незначителна.

5.1.1.2. При строителството без възможност за естествено възстановяване по време на експлоатацията предвид условията за поддържане на сервитута на газопровода ще бъдат трайно унищожени общо 2,6 ха от природно местообитание **91M0 „Балкано-Панонски церево-горунови гори“** в рамките на четири защитени зони - BG0000219 “Дервенски възвишения-2”, BG0000198 “Средецка река”, BG0000239 “Обнова-Караман дол” и BG0000240 “Студенец”, което е 0,0007% от общата площ на покритието му в цялата мрежа от защитени зони за местообитанията. Същото се отнася и за местообитание **91Z0 „Мизийски гори от сребролистна липа“**, което ще бъде засегнато само в границите на защитена зона BG0000240 “Студенец”, върху площ от 0,01 ха, което е 0,01% от площта му в зоната и 0,00007% от покритието в мрежата от защитени зони за местообитанията. Предвид засегнатата ограничена площ, степента на отрицателно въздействие върху тези два типа **горски природни местообитания** се оценява като незначителна.

5.2. Предвид обстоятелството, че в защитените зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна ще бъдат обратимо засегнати общо 44,4 ха тревни местообитания и 30,6 ха обработваеми земи като **местообитания на опазваните в тях видове**, и че в цялата мрежа от защитените зони за местообитанията, това са 0,01% от откритите (тревни и обработваеми площи), то степента на отрицателно въздействие върху тях се оценява като незначителна. Трайно засегнати в национален мащаб ще са 7,6 ха

храстови местообитания и 8,23 ха горски местообитания (вкл. площите, посочени в т. 5.1.1.2.) като местообитания на видове, което е 0,002% от храстовите местообитания и 0,00056% от покритието на широколистните и смесени горски местообитания в зоните. Тези количествени изчисления не предполагат значително отрицателно въздействие върху местообитанията на привързаните към тях видове.

5.2.1. Голяма част от опазваните в границите на защитените зони популации на видове от класовете бозайници, земноводни, влечуги, риби, безгръбначни и техните местообитания, няма да бъдат повлияни от реализирането и експлоатацията на газопровода и свързаните с него наземни съоръжения. Установени са въздействия върху част от тях, оценени като незначителни, тъй като са временни и обратими, предвидени са смекчаващи въздействието мерки за преодоляването или минимизирането или е избрана най-щадящата алтернатива за строителство. Идентифицирани са въздействия в незначителна степен за:

5.2.1.1. Бозайници:

5.2.1.1.1. Видра (*Lutra lutra*): Трасето на газопровода засяга 9 реки, предоставящи подходящи местообитания в защитени зони, в които видът е предмет на опазване. Това са р. Паракъойска в защитена зона BG0000198 "Средецка река", р. Мочурица в BG0000196 "Река Мочурица", р. Луда Камчия в BG0000136 „Река Горна Луда Камчия”, р. Янтра в BG0000610 "Река Янтра", р. Вит и р. Чернялка в зони BG0000240 "Студенец" и BG0000181 "Река Вит", р. Искър в зона BG0000613 "Река Искър", р. Огоста и р. Дунав в BG0000614 "Река Огоста". Шест от тях (р. Мочурица, р. Луда Камчия, р. Янтра, р. Вит, р. Огоста и р. Дунав) ще бъдат преминати при строителството чрез безизкопен метод, поради което не се очаква директно въздействие върху местообитанията и популациите на вида. Въздействието от реализацията на проекта ще засегне 0,01 % от дължината на речната мрежа в защитените зони с подходящи местообитания за видрата, поради което временното им фрагментиране и увреждане ще е незначително, след което постоянните им местообитания ще бъдат отново заети от вида.

5.2.1.1.2. Лалугер (*Spermophilus citellus*): Трасето засяга потенциални местообитания в девет защитени зони, в които видът е предмет на опазване. При строителството ще бъдат временно увредени общо 46,9 ха (около 0,0064%) от потенциалните местообитания на вида в защитени зони за местообитанията, без да се унищожат действащи колонии. Същото се отнася и за Мишевидвия сънливец (*Myomimus roachi*), опазван в една защитена зона, в която ще се засегнат общо 39,3 ха (0,005%) потенциални местообитания. В осемте защитени зони, в които Добруджанския хомяк (*Mesocricetus newtoni*), Пъстрия пор (*Vormela peregusna*) и Степния пор (*Mustela eversmanii*) са опазвани, се засягат съответно общо 46,5 ха, (около 0,007% от потенциалните местообитания на вида в мрежата от защитени зони за местообитанията), 50,3 ха (около 0,007%) и 3,52 ха (около 0,001%). Не се очаква значителна степен на отрицателно въздействие върху тези видове дребни бозайници в резултат на реализирането на ИП.

5.2.1.1.3. Количествените изчисления за въздействието на ИП върху Вълка (*Canis lupus*) показват, че в двете защитени зони, в които се опазва, въздействие ще има върху 2,66 ха от потенциалните му местообитания или около 0,0001% от националното им покритие. Предвид биологията на вида, фрагментирането на горските местообитания няма да е съществено и да доведе до трайни негативни изменения в числеността и плътността на популациите му.

5.2.1.1.4. Въздействието върху потенциални местообитания на прилепите от видовете Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*) и Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), опазвани в четири защитени зони, е свързано с унищожаване на 8,8 ха горски местообитания или 0,0003% от общата им площ от националното им покритие. Посоченото минимално площно покритие за „горските” видове, както и отсъствието на естествени или изкуствени подземни убежища за прилепи по трасето е основание за оценка за липса на въздействие върху тази група прилепи.

5.2.1.1.5. Основното въздействие по време на строителството върху бозайниците, предмет на опазване в зоните, ще бъде безпокойство, което предвид предложените мерки за смекчаване на въздействията, ще се изрази най-много във временното им прогонване, след което постоянните им местообитания ще бъдат отново заети.

5.2.1.2. Влечуги:

5.2.1.2.1. Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*): Трасето засяга потенциални местообитания на вида в 9 защитени зони, в които той е предмет на опазване. Засягат се общо 54 ха или едва около 0,009% от потенциалните местообитания на вида в мрежата от защитени зони.

5.2.1.2.2. Сухоземните костенурки от вида Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) ще бъдат повлияни в десет защитени зони чрез обратимо увреждане на 62,5 ха от потенциалните му местообитания или около 0,007% от националното им покритие. Видът Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) е предмет на опазване в девет зони, в които ще бъдат засегнати общо 65 ха - 0,003% от потенциалните местообитания на мрежата от защитени зони. Предвидени са мерки, които ще благоприятстват опазването на числеността и структурата на популациите им. Преминаването на трасето през горски местообитания и поддържането на открита сервитутна ивица са предпоставка за създаване на нови, благоприятни за видовете екотони. За превенция на възможната смъртност на единични екземпляри по време на строителството са предвидени смекчаващи мерки, така че то няма да се отрази негативно върху тяхната численост и плътност.

5.2.1.3. Определените въздействия върху четири вида **Земноводни** са свързани с временно и обратимо унищожаване, увреждане или фрагментиране на техните потенциални местообитания в гори или открити пространства - застояли водни басейни или бавно течащи реки, обрасли с речна растителност и техните околности. Степента на въздействие върху тях се определя като незначително, предвид направените количествени изчисления и предложените мерки. Те са свързани с регламентиране на времето за строителство, което предполага липса на значително въздействие върху числеността на популациите им.

5.2.1.3.1. Трасето на газопровода засяга потенциални местообитания на вида Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) в осем защитени зони, в които той е предмет на опазване, върху площ от 56,2 ха, което е приблизително 0,05% от тях в мрежата от защитени зони, а на Добруджански гребенест тритон (*Triturus dobrogicus*), опазван в три зони - общо 6,2 ха или около 0,02%.

5.2.1.3.2. Потенциалните местообитания на Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*) ще бъдат засегнати в седем защитени зони, в които видът е предмет на опазване, върху площ от 8,1 ха, което е около 0,01% от покритието им в мрежата от защитени зони, а на Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*) - общо върху 6,3 ха (0,006%).

5.2.1.4. Реализирането на ИП ще окаже временно и обратимо въздействие върху тринадесет вида **Рибни** в три реки, попадащи в защитени зони, респ. върху местообитанията на мандренска брияна (*Chalcalburnus chalcoides*) и маришка мряна (*Barbus plebejus*) в р. Паракьойска, на обикновен щипок (*Cobitis taenia*) и европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*) в р. Паракьойска, р. Искър и р. Чернялка, на балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), черна (балканска) мряна (*Barbus meridionalis*) и распер (*Aspius aspius*) в р. Искър и р. Чернялка. Потенциално местообитание на видовете ивичест бибан (*Gymnocephalus schraetzer*), сабица (*Pelecus cultratus*), малка вретенарка (*Zingel streber*), голям щипок (*Cobitis elongate*), високотел бибан (*Gymnocephalus baloni*) ще бъде засегнато само при пресичане на р. Искър, а на малка кротушка (*Gobio uranoscopus*) - при пресичането на р. Чернялка. Това се дължи на начина на преминаване на трасето през тези реки, при което ще бъде оказано въздействие върху 0,0005% от засегнатите водните тела, включени в защитените зони, поради което не се очаква значителна степен на отрицателно въздействие върху рибите в резултат на реализирането на ИП. Въздействията върху числеността и плътността на популациите им ще бъдат минимизирани с регламентираните сроковете за

извършване на строителството, съобразени с биологията на видовете и с предложените мерки.

5.2.1.5. Представителите на клас **Безгръбначни**, които ще търпят въздействие главно заради трайното унищожаване при строителството и свързаното с него фрагментиране на обитаваните от тях горски и открити местообитания, са следните седем вида:

5.2.1.5.1. Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*): Видът се опазва в защитена зона „Дервентски възвишения 2”, в която ще бъдат унищожени 0,9 % от откритите местообитания в зоната, които той обитава. Това от своя страна е само 0,00007% от площта на потенциалните му местообитания в мрежата от защитени зони.

5.2.1.5.2 *Bolbelasmus unicornis*: Трасето засяга общо 5,3 ха потенциални местообитания на вида в три защитени зони, в които се опазва. Това представлява около 0,001% от потенциалните местообитания на вида в мрежата от защитени зони. Тъй като при реализирането на ИП няма да бъдат унищожени стари гори с мъртва или гниеща дървесина, степента на въздействие върху вида и местообитанията му е оценена като незначителна.

5.2.1.5.3. Оценката за степента на въздействие върху Обикновения сечко (*Cerambyx cerdo*), Бръмбара рогач (*Lucanus cervus*), Буковия сечко (*Morimus funereus*) и Алпийската розалия (*Rosalia alpine*)* е като тази в т. 5.2.1.5.2, предвид сходните екологични изисквания на видовете. И при четирите вида се засягат общо 9,1 ха или около 0,000001% от потенциалните им местообитания в мрежата от защитени зони. Реализирането на ИП не предвижда унищожаване и на стари хралупести дървета, местообитания на Осмодермата (*Osmoderma eremite*). Ще бъдат трайно унищожени едва 0,0002% потенциални местообитания в цялата мрежа от защитени зони, което не предполага значителна степен на отрицателно въздействие върху популациите на вида и неговите местообитания.

5.2.1.5.4. Лицена (*Lycaena dispar*) е предмет на опазване в две от защитените зони, през които преминава трасето. Предвид обстоятелството, че негови биотопи са влажни ливади, рядко сухи тревни съобщества, в близост до водни басейни или други източници на влажност, от които ще бъдат обратимо засегнати само 0.0001% от местообитанията в мрежата от защитени зони, степента на въздействие върху вида се оценява като незначителна.

5.2.1.5.5. Местообитание на Бисерна мида (*Unio crassus*) и потенциално местообитание на Ивичест теодоксус (*Theodoxus transversalis*) ще бъдат възстановимо засегнати при преминаването на трасето през река Искър, при което обратимо и краткотрайно ще се осушат 0,12% от водната площ в зоната. Предвид предпочитанията на тези видове водни безгръбначни към различен субстрат, при пресичането на р. Искър, при мидата ще бъдат увредени по време на строителството 0,001% от площта на местообитанието на вида, включено в защитените зони, а при охлюва - 0,0007%. Характерът на въздействието и малката засегната площ определят степента на отрицателно въздействие върху двата вида като незначителна.

5.3. Строителството и експлоатацията на газопровода и свързаните с него наземни съоръжения няма да окаже значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони BG0000240 “Студенец”, BG0002066 “Западна Странджа”, BG0002028 “Комплекс Стралджа” и BG0002029 “Котленска планина” за опазване на **птиците**, през които преминава трасето му, тъй като:

5.3.1. Птиците, които гнездят и/или да се хранят в засегнатите **открити местообитания** са черен лешояд (*Aegyptius monachus*), полска бърбрица (*Anthus campestris*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), царски орел (*Aquila heliaca*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), лещарка (*Bonasa bonasia*), бухал (*Bubo bubo*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), турилик (*Burhinus oedicnemus*), червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*),

степен блатар (*Circus macrourus*), синявица (*Coracias garrulus*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), ловен сокол (*Falco cherrug*), малък сокол (*Falco columbarius*), белошипа ветрушка (*Falco naumani*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), горска чучулига (*Lullula arborea*), дебелоклона чучулига (*Melanocorypha calandra*), черна каня (*Milvus migrans*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), осояд (*Pernis apivorus*) и ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*). При реализацията на ИП ще бъдат временно и обратимо увредени 102,16 ха **тревни съобщества**, което е около 0,024% от тревните местообитания, включени в защитените зони за опазване на дивите птици. Реализирането на ИП ще засегне за кратък период от време 348,5 ха **обработваеми земи** или 0,06% от общата им площ в четирите защитени зони, които се ползват от някои видове като бял щъркел (*Ciconia ciconia*) и хищните птици, главно като хранителни местообитания, така че въздействието върху тях също се оценява като незначително по степен.

5.3.2. В четири защитени зони ще бъдат увредени гнездови и/или хранителни местообитания на полска бърбица (*Anthus campestris*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), черночела сврачка (*Lanius minor*), белочела сврачка (*Lanius nubicus*), горска чучулига (*Lullula arborea*) и градинска овесарка (*Emberiza hortulana*) в размер на общо 62,1 ха **храстови съобщества**, което е около 0,03% от опазваните в мрежата от защитени зони за птици местообитания с такъв характер.

5.3.3. Видовете птици, предмет на опазване в засегнатите защитени зони, които гнездят и/или да се хранят в **горски местообитания** са царски орел (*Aquila heliaca*), скален орел (*Aquila chrysaetus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), черен лешояд (*Aegyptius monachus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), лещарка (*Bonasa bonasia*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), бухал (*Bubo bubo*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), орел змияр (*Circaetus gallicus*), синявица (*Coracias garrulus*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), малък сокол (*Falco columbarius*), червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), белочела сврачка (*Lanius nubicus*), горска чучулига (*Lullula arborea*), черна каня (*Milvus migrans*), осояд (*Pernis apivorus*), сив кълвач (*Picus canus*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*). Трайно ще се унищожат 54,4 ха широколистни и смесени гори, които представляват около 0,006% от този тип местообитания за птици, включени в защитените зони за опазване на птици.

5.3.4. Въздействието **безпокойство** върху птиците, предмет на опазване в зоните, ще бъде минимизирано чрез изпълнението на предписаните мерки и ще се изрази най-много във временното им прогонване по време на строителството, след което предвид биологията, постоянните им местообитания ще бъдат отново заети.

5.4. Отчетеното **кумулятивно въздействие** от реализирането и експлоатацията на газопровода и свързаните с него наземни съоръжения върху всички цитирани защитени зони, заедно с минали, настоящи и бъдещи планове, програми, проекти и инвестиционни намерения има временен характер, само по време на строителството и ще бъде незначително по степен при спазване на определените смекчаващи мерки.

5.5. В етапа на избор на мястото на преминаване на газопровода са разгледани няколко **алтернативи** на трасе, на площадките на наземните съоръжения и на строителните технологии за пресичанията на реките, както и нулевата алтернатива. При избора на вариант е анализирана наличната информация за защитените зони и предмета на опазване в тях въз основа на полеви огледи и проучвания, довели до предложения и за локално

изместване на трасето с цел елиминиране на възможни значителни отрицателни въздействия върху видове или местообитания или върху целостта и кохерентността на защитените зони. Оценката на степента на въздействие върху зоните на всеки от вариантите е водеща за определяне на предпочитаното трасе на газопровода и местоположение на наземните съоръжения.

5.6. В рамките на едномесечния срок за достъп на обществеността до доклада за ОСВ и в рамките на общественото обсъждане на доклада за ОВОС с приложения към него доклад за ОСВ не са получени мотивирани писмени становища, вкл. такива с хипотезата на чл. 39, ал. 10 от Наредбата за ОС.

6. Съгласно писма на Басейнова дирекция за управление на водите (БДУВ) - Източнобеломорски район (изх. № КД-04-61/19.03.2012 г), БДУВ – Дунавски район (изх. № 1838/23.03.2012 г) и БДУВ – Черноморски район (изх. №04-01-1358/2/20.03.2012 г), инвестиционното предложение е допустимо от гледна точка на постигане целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите и зоните за тяхната защита, заложи в Плановите за управление на речните басейни (ПУРБ) на Източнобеломорски, Дунавски и Черноморски район. Инвестиционното предложение по ревизия „D” не засяга I-ви пояс на санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, както и такива в процедура.

7. Със свое становище, с изх. № 04-09-268/10.12.2012 г., Министерство на здравеопазването (МЗ) дава положителна оценка на доклада, като мотивира въз основа на документацията по ОВОС, че не се очаква възникване на здравен риск за населението от реализацията на проекта при спазване на всички нормативни изисквания и препоръките, посочени в доклада за ОВОС. С писмо, с изх. № 04-09-268/04.01.2013 на МЗ, е оценена положително и част трансгранични въздействия на доклада, като е изразено становище, че не се очаква осъществяването на проекта да доведе до отрицателно влияние върху жизнената среда в населените места и възникване на здравен риск за населението.

8. По време на строителство или експлоатация на газопровода не се очаква да бъдат причинени значителни, дългосрочни и необратими трансгранични въздействия върху околната среда, както на българска, така и на турска и румънска територия. ИП в неговата цялост се реализира на територията на пет държави, като съседните на България държави – Турция и Румъния, са страни на произход по отношение на частта от газопровода на тяхна територия и засегнати държави по отношение на частта от газопровода на територията на България. Предвид това трите държави – Турция, България и Румъния, следва да се считат за заинтересувани в трансграничен контекст. С цел изпълнение на задълженията на страната ни, произтичащи от Конвенцията по ОВОС в трансграничен контекст, чл. 7 от Директивата за ОВОС и добрата практика, е проведена процедура по ОВОС в трансграничен контекст.

От Република Турция, като държава на произход за газопровода на турската територия, е получена нотификация за “Набуко проект за тръбопровод за природен газ – турски участък (Анкара – Киркларели: 758 км)“. С писмо, с изх. № ОВОСУ-7720/31.01.2012г. на МОСВ, България информира турската страна, че не възнамерява да участва в процедурата по ОВОС за проекта на турска територия. Република България е нотифицирала Република Турция като засегната страна от ИП на българска територия. С писмо, с вх. № ОВОС-7720/29.09.2012 г. на МОСВ, е получен официален отговор от турската страна, че Република Турция няма да участва в българската процедура по ОВОС за проект „Набуко“.

От Румъния, като държава на произход за газопровода на румънска територия, е получена нотификация за румънската част на газопровода „Набуко“. С писмо, с изх. № 99-00-431/11.01.2011 г., МОСВ изпраща официален отговор, като заявява желанието на Република България да участва в процедурата по ОВОС, провеждаща се на румънска територия. Република България е нотифицирала Румъния като засегната страна от ИП на българска територия. С писмо, с вх. № 99-00-100 /18.02.2011г. на МОСВ, е получен

официален отговор от румънската страна, че Румъния ще участва в трансгранична процедура по ОВОС.

В изпълнение на постигнати договорености между двете страни е изготвена обща част към националните доклади за ОВОС на Румъния и България, засягаща въздействието върху околната среда в трансграничен контекст. Докладът по ОВОС в трансграничен контекст – пресичане на р. Дунав, е оценен положително от българското МОСВ. Проведени са консултации и е осигурен обществен достъп до доклада за заинтересуваните лица на румънска и българска територия. Проведени са срещи за обществено обсъждане на ДОВОС в градовете Оряхово и Мизия, разположени в близост до българо-румънската граница. На срещите не са поставени коментари и въпроси, отнасящи се до трансгранични въздействия включително и от страна на румънските компетентни органи. С писмо, с изх. № ОВОС-274/07.03.2013 г. на МОСВ, румънската страна е уведомена за резултатите от проведените срещи на българска територия. В отговора на Румъния, като засегнатата държава, участваща в процедурата по ОВОС (писмо с изх. № 1170/PR/15.03.2013), не са направени предложения и забележки по изграждането на отсечката от газопровод „Набуко“ на територията на Република България.

9. По време на процедурата по ОВОС са проведени консултации със заинтересувани лица. Осигурен е обществен достъп до доклада за ОВОС с всички приложения към него и са проведени срещи за обществено обсъждане в определените като засегнати общини Болярово, Стралджа, Средец, Сунгурларе, Върбица, Омуртаг, Търговище, Антоново, Попово, Бяла, Стражица, Горна Оряховица, Полски Тръмбеш, Павликени, Левски, Пордим, Плевен, Долни Дъбник, Искър, Долна Митрополия, Кнежа, Летница, Ловеч, Оряхово, Бяла Слатина, Червен Бряг, Луковит, Угърчин, Котел и Мизия. На срещите за обществено обсъждане в общините Средец, Котел, Върбица, Омуртаг, Бяла, Червен бряг, Бяла Слатина и Оряхово не са дискутирани въпроси по отношение на доклада за оценка на въздействието върху околната среда. На обществените обсъждания в общините Болярово, Стралджа, Сунгурларе, Търговище, Попово, Антоново, Стражица, Горна Оряховица, Полски Тръмбеш, Ловеч, Угърчин, Пордим, Летница, Кнежа, Плевен, Долна Митрополия, Павликени, Левски, Искър, Долни Дъбник, Кнежа и Мизия са дискутирани въпроси по реализацията на ИП, не са направени възражения. В община Сунгурларе е постъпило писмено запитване по отношение на сроковете за изпълнение на строителството, наемането на местни работници и възможностите за присъединяване към газопровода. В община Пордим е постъпило писмено становище по отношение на безработицата в региона и възможностите за осигуряване на заетост при изграждането на газопровода.

На поставените на обществените обсъждания въпроси и на постъпилите писмен въпрос и писмено становище са дадени отговори и е изразено мнение от страна на представители на екипа от експерти, изготвили ДОВОС и ДОСВ и от възложителя.

Не са депозирани писмени предложения, препоръки и възражения в резултат от общественото обсъждане преди, по време и след срещите за обществено обсъждане.

10. Със свое Решение I-2/2013 г. от 04.04.2013 г., Висшият експертен екологичен съвет предлага да бъде одобрено осъществяването на инвестиционното предложение

и при следните условия:

I. За фазата на проектиране:

1. Да бъде изготвен План за управление и мониторинг на околната и социална среда (ПУМОСС), който да включва в себе си всички изисквания на националното законодателство и смекчаващите мерки, които е необходимо да бъдат прилагани по време на различните фази на проекта, за да се предотврати, а там където не е възможно, ограничи въздействието върху компонентите и факторите на околната среда. В плана да се включат и условията и мерките от настоящото решение. Планът да се съгласува с Регионална

инспекция по околната среда и водите (РИОСВ)-Бургас, РИОСВ-Стара Загора, РИОСВ-Шумен, РИОСВ-Русе, РИОСВ-Велико Търново, РИОСВ-Плевен и РИОСВ-Враца, за участъка от газопровода на територията, контролирана от съответната РИОСВ, и Изпълнителна агенция по околна среда. ПУМОСС да се представи в Министерство на околната среда и водите (МОСВ) за сведение и последващ контрол.

2. При изготвянето на техническия проект, да бъдат проведени допълнителни консултации с ВиК дружествата и съответните Басейнови дирекции за управление на водите, по отношение на актуална информация за наличие на санитарно-охранителни зони около водоизточниците, които към момента на издаване на настоящото решение са без учредени такива.

3. Техническите решения при пресичане на препятствия по безтраншеен метод, определени от проектанта, да се основават на инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания с цел - гарантиране на минимален риск по време на изпълнението на строителните работи. За технологията на хоризонтално насочено сондиране (HDD) да се осигури подходящо оборудване за сондиране, в зависимост от параметрите на сондажа, и оборудване за локализиране на главата на сондата.

4. Пресичането на река Дунав да се осъществи посредством метода хоризонтално насочено сондиране (HDD), при което не се очаква значително въздействие върху околната среда, в това число и в трансграничен контекст.

5. Да се предвиди пресичането на реките да се извършва в периодите на маловодие на същите.

6. При методите за пресичане на реки с тръба (при съответствие на дебитите на реката и тръбата/тръбите) и с отклоняване на течението, да се осигури безпрепятствено преминаване на рибите.

7. Ако е необходимо изграждане на укрепителни елементи за тръбите на газопровода при пресичане на реки да не са по-високи от 0,15 м над дънната повърхност. Когато изчисленията налагат по-голяма височина на баражите, е необходимо да бъдат проектирани и изградени рибни проходи.

8. За намаляване на риска от възникване на щети в резултат на ерозия на бреговете на река Дунав, да се предвиди подходяща защита на бреговете.

9. Да се изготви проект за техническа и биологична рекултивация съгласно изискванията на *Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт*. При изготвяне на проекта за рекултивация, за районите на наземните съоръжения да се предвиди подходящо озеленяване, което да не противоречи на действащото в страната законодателство за безопасна експлоатация на съоръженията.

10. За участъци с наклон $>10\%$ да се осигури ограничаването на повърхностния воден отток към трасето на газопровода (в границите на сервитута) и защита на всички проблемни места по трасето, в които има опасност от съсредоточаване на водни потоци при интензивни дъждове и при топенето на снеговете, като в критичните зони за оттичане на повърхностните води се проектират и изградят инженерни хидротехнически противоерозионни съоръжения (укрепителни съоръжения, корекции на поройни водни течения, дренажи и т.н.)

11. Да се разработи план за хидротест, при съобразяване на следното: водочерпенето за хидротеста да се извършва съгласно екологичния минимум на водното тяло; при възможност да се предвиди многократно използване на една и съща вода за тестване на отделни участъци на газопровода; заустването на водите от хидротеста да се извършва във водоприемници от същата водосборна област; при условие, че заустваните води са с променен състав, следва да се осигури необходимото пречистване на заустваните води; провеждането на хидротеста да се планува при положителни температури на околната среда за избягване на прибавяне на криопротектори в работната вода. Планът за хидротест да се съгласува с БДУВ - Източнобеломорски район (БДУВ-ИБР), БДУВ - Дунавски район (БДУВ-ДР) и БДУВ - Черноморски район (БДУВ-ЧР) и да се представи в МОСВ за сведение.

12. Да се предвиди пресичането на СОЗ на водоизточници с плитки подземни води от км 29, 260 до км 29, 420 (каптаж Ширава), от км 58,560 до км 58,670 (каптирни извори Тръста и Вакъва), от км 111,800 до км 111,900 (каптажи Двата чучура), от км 134,990 до км 135, 280 (шахтов кладенец Менгишево) да се осъществява през относително по-сухи сезони.

13. Да се предвиди складовите площадки и строителните бази при с. Обител, с. Петко Каравелово, с. Долни Луковит, с. Деница, гр. Летница и с. Нова Върбовка да се разполагат, по възможност, на разстояния не по-малки от 200 м от жилищните територии на населените места. В случай, че шумозащитната зона между складовите площадки и жилищните зони (200 м) не може да се спази, да се предвидят временни екран-стени между площадките и жилищните територии по време на строителството и експлоатацията им.

14. При планиране на строителството, календарният план-график за изпълнение на строително-монтажните работи да бъде съобразен с времевите ограничения и забрани за извършване на строителни дейности, съгласно предвидените в т. IV на настоящото Решение мерки.

15. За археологическите обекти, за които е предвидено извършване на спасителни разкопки преди началото на строителните работи, площта, предвидена за разкопки извън картираната ивица, да бъде проучена от ботаник. При установяване на находища на консервационно значими видове, възложителят да възложи на научна институция разработването и прилагането на план за тяхното временно или постоянно преместване в подходящо местообитание. Планът трябва да бъде предварително съгласуван и одобрен от съответната РИОСВ.

16. С цел запазване на индивидите от установените находища на консервационно значими видове в рамките на трасето (Тракийски равнец (*Achillea thracica*)- км 80, Дунавски зановец (*Chamaecytisus danubialis*) – км 418, Стрибърниева ведрица (*Fritillaria sibirnyi*) – км 35.1, Дяволски орех (*Trapa natans*) – км 67.3), представители на сем. Орхидеи (*Orchidaceae*) – км 93.3, възложителят да възложи на научна институция разработването и прилагането на план за тяхното временно или постоянно преместване в подходящо местообитание. Планът да бъде предварително съгласуван и одобрен от съответната РИОСВ.

17. За участъци от трасето на газопровода: км 11 - км 37, км 48 - км 78, км 197 – км 199.5, км 203.5 – км 225,5, км 232,5 – км 255, км 256.5 – км 267.5, км 270.5 – км 285, км 288.5 – км 290.5, км 290.4 - км 309 и км 314 - км 333,5, разстоянието между осите на новопроектирания и съществуващия подземен газопровод да е минималното, съгласно *Наредба № 6 от 25.11.2004 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ*, ако това условие е технически реализуемо, при съгласуване със собственика на съществуващата газопреносна мрежа и при съобразяване на резултатите от Количествената оценка на риска.

18. Непосредствено преди започване на строителството, времевите ограничения за строителство по компонент биоразнообразие да се съгласуват с биолог, с цел оптимизиране на графиците на работа с конкретните метеорологични условия през съответната година.

19. Точното местоположение на временните строителни бази в обработваеми земи или рудерални местообитания да се определи след консултации с биолози/фитоценолози.

20. Площадките за съхраняване на отпадъци да бъдат съобразени с изискванията към площадките, съгласно наредбите по чл. 13, ал.1 и наредбата по чл. 43, ал.1 от *Закона за управление на отпадъците (ЗУО)*.

21. Да се класифицират по реда на наредбата по чл. 3 от ЗУО отпадъците, които ще се образуват по време на строителството и експлоатацията на обекта.

22. Да се осигури разделно събиране и транспортиране на изкопните земни маси и отпадъците от строителство и разрушаване и да не се допуска смесването им.

II. По време на строителството:

1. Да се спазват забраните, предвидени в чл. 118а от *Закона на водите* (ЗВ), както и забраните и ограниченията за дейности в пояси II и III на санитарно – охранителните зони, посочени в Приложение № 2 към *Наредба № 3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно – охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно – битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди*, а именно: дейности, които водят до непряко отвеждане на опасни вещества на земната повърхност и между земната повърхност и водното ниво.
2. Да се спазят изискванията на ЗВ във връзка с разрешителния режим за ползване на воден обект при изграждане на линейна инфраструктура, пресичаща водни обекти, за водовземане от водоизточници на вода за хидротеста и с други цели, за заустване на отработените води от хидротеста, от хоризонталното насочено сондиране, от отводняване на траншеи и площадки. Компетентен орган за издаване на горните разрешителни е съответната БДУВ.
3. Да се осигури свободно преминаване на рибната фауна при реализиране на мерки срещу дънна и брегова ерозия (заскаляване, изграждане на дънни прагове, баражи).
4. В зоните за специална защита на водите по чл. 119 а, ал.1, т. 5, от ЗВ да се извършват сечи на естествена крайречна дървесна растителност само в площите за сервитутите на линейната транспортна и енергийна инфраструктура;
5. При прилагане на безизкопни технологии (при пресичания на водни обекти, както и при др. пресичания в участъци с плитки подземните води) да се използват промивни течности без реагенти, съдържащи опасни химични вещества.
6. Да се осигури подходящо синхронизиране на взривовете в района на селища, които са на разстояния по-малки от 300 м от мястото на взрива.
7. В случай на извършване на съпровождащи строителството дейности, свързани с излъчването на рентгенови лъчи, да се проведе замерване и да се определи разстоянието, на което се очаква разпространяване на рентгеновите лъчи. При необходимост да се предвиди използването на защитни оловни екрани или други подходящи мерки с цел недопускане на наднормено облъчване на населението и работещите.
8. Образованите отпадъци от строителството на обекта да се предават, въз основа на писмени договори, на лица, притежаващи съответния документ по чл. 35 от ЗУО;
9. Да се осигури разделно събиране и транспортиране на изкопните земни маси и отпадъците от строителство и разрушаване и да не се допуска смесването им. Съхранението на строителните отпадъци да се извършва само на отделно обособени площадки;
10. Да се съгласуват с кмета на съответната община маршрутите за транспортиране на строителните отпадъци до съответната инсталация/съоръжение за третирането им;

III. По време на експлоатацията и при извеждане от експлоатация:

1. Да се създаде организация и да се осъществява контрол за събиране, съхраняване и третиране на генерирани отпадъци при спазване изискванията на нормативната уредба по управление на отпадъците.
2. При ремонтни дейности да се извършват контролирани изпускания на газ, при съобразяване с климатичните условия на средата.
3. Поддържане на тревната покривка в сервитута на газопровода в горските територии в добро състояние по време на експлоатация, както и на тази от постоянните съоръжения по него – чрез частично подсяване на оголени части и подобряване на тревостоя, чрез поддържане на оптимален хранителен статус на почвата чрез балансирано органично-минерално торене, с изключение на участъците с идентифицирани природни местообитания.

IV. Мерки по чл. 96, ал. 1 т. 6 от Закона за опазване на околната среда

№	Мерки	Период /фаза на изпълнение	Резултат
1.	Паркингите за строителната механизация, места за зареждане с гориво и поддръжка на техниката да се ситуират извън строителните площадки за пресичане на реки, в рамките на строителната полоса.	проектиране, строителство	Намаляване на отрицателните въздействия върху речния отток
2.	Осигуряване на защита против ерозия на речното дъно в мястото на заустване на водата или при изпомпването на вода, чрез заскаляване на дъното или по друг подходящ начин.	проектиране, строителство	Запазване на геоморфоложката структура на речното легло и хидроложките параметри на течението
3.	Сондажната суспензия, използвана при HDD – технологията (смес от вода и бентонит - естествена глина разтворима във вода) да се съхранява в яма. Сондажните отпадъци да не се изхвърлят директно в реката. След приключване на строителните работи, суспензията да се изсушава и транспортира в депо за отпадъци. Сондажните работи да се извършват извън студените периоди с цел избягване употребата на добавки.	проектиране, строителство	Недопускане на замърсяване на водите и почвите с бентонитови частици
4.	Преди започване на строителството на отделните участъци, да се прави оглед на трасето от специалист-еколог от научната институция, с която има сключен договор. При установяване на конзервационно значими видове, да се приложи план за преместване им в подходящо местообитание, съгласуван с РИОСВ.	строителство	Опазване на животинските видове по протежение на трасето на газопровода
5.	Ежедневен оглед от специалист – еколог за паднали в траншеята животни. При намиране на ранено, или във видимо безпомощно състояние диво животно, да се уведоми съответната РИОСВ.	строителство	Опазване на животинските видове по протежение на трасето на газопровода
6.	В участъците с колонии на лалугер да се избягват строителни дейности в периода на размножаване (април-юли) - за колонията на вида в участък км 77,8-78,1. Строителни дейности да започнат в периода август – септември, преди началото на периода на хибернация (ноември-април) в следните сектори: км 77,8-78,1, 251,9-252,7, 385-386, 420,4-421,2. Строителните дейности да не бъдат прекъсвани за повече от пет дни в периода септември-октомври.	строителство	Опазване на вида <i>Spermophilus citellus</i>

7.	<p>В подходящите за мишевидния сънливец местообитания (откритите пространства, без големите обработваеми площи) в следните участъци: км 0-12, км 14-15, км 18-19, км 23-25, км 30-33, км 53-54:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Строителните дейности да бъдат извършвани извън размножителния период на вида (от май до август). - Периодът за строителство в изброените важни за вида местообитания по трасето е: начало на строителните дейности - септември, край на строителните дейности - до края на м. април, като разчистването на строителната полоса, нейното ограждане и прокопаването на траншеята да се извършат преди началото на м. ноември. Необходимо е строителните дейности да не бъдат прекъсвани за повече от пет дни в периода септември-октомври, за да се избегне евентуално връщането на индивиди в полосата и тяхното зимуване там. 	строителство	Опазване на вида <i>Miomimus roachi</i>
8.	<p>В подходящите за сивия хомяк местообитания (откритите пространства, без големите обработваеми площи) в следните участъци от трасето: км 0-12, км 14-15, км 18-19, км 23-25, км 30-33:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Строителните дейности да бъдат извършвани извън размножителния период на вида (май до август). - Периода за строителство в изброените важни за вида местообитания по трасето е: начало на строителните дейности - септември, край на строителните дейности - до края на м. април, като разчистването на строителната полоса, нейното ограждане и прокопаването на траншеята трябва да се извършат преди началото на м. ноември. Необходимо е строителните дейности да не бъдат прекъсвани за повече от пет дни в периода септември-октомври, за да се избегне евентуално връщането на индивиди в полосата и тяхното зимуване там. 	строителство	Опазване на вида <i>Cricetulus migratorius</i>
9.	<p>Строителни дейности и прочистването на сервитутната ивица да не се извършват през най-активния период на размножаване на видрата (април-август) - валидно за реките Черни лом и Чернелка, където в близост до точката на пресичане са установени потенциално подходящи за размножаване местообитания.</p>	строителство	Опазване на вида <i>Lutra lutra</i>

10.	Да се извърши разчистване и ограждане на строителната полоса след края на размножителния период на златката (април-юли). При прекъсване на работа през зимата (поради спецификата на условията в Котленска планина) преди началото на дейностите през следващата година, да се проведе оглед от специалист – териолог. Строителните дейности да не бъдат прекъсвани за повече от пет дни в периода средата на м. март-април. Мярката да се приложи в участъка от Котленска планина (км 110-124), където е установено присъствие на вида.	строителство	Опазване на вида <i>Martes martes</i>
11.	За териториите, покрити с широколистни смесени гори (км 105-125, км 235-235,6, км 237,8-238,3, км 284-285, км 338-338,3, км 380,9-381,2), началото на сечта, както и дейностите по прочистване на зоната за сигурност по време на експлоатационната фаза трябва да се планират в периода 1 август – 1 ноември. Строителните дейности да не бъдат прекъсвани за повече от пет дни в периода август-октомври, за да се избегне евентуално връщането на прилепи в района в непосредствена близост до полосата и тяхното зимуване там.	строителство	Избягване на безпокойство по време на зимуване и размножаване на прилепите, избягване загуба на индивиди по време на зимуване.
12.	В горските местообитания, на базата на проведените изследвания и преброяване на стари/хралупати дървета, по протежение на трасето в района на полосата да бъдат поставени къщички за прилепи, чийто брой във всеки конкретен участък е: на км 105-125-2400 къщички за прилепи, км 235-235,6-100 bb, км 237.8-238.3 - 60 bb; км 284-285-120 bb; км 338-338,3 - 40 bb; км 380.9-381,2 - 40 bb. При поставянето на къщичките да присъства експерт по прилепи.	строителство	Възстановяване броя на унищожените убежища ще стимулира разнообразието и числеността на местните прилепни популации.
13.	В случай, че по време на строителството бъдат разрушени изоставени постройки, използвани от прилепите като убежища, да се построят убежища тип “бункер”.	строителство	Възстановяване броя на унищожените убежища ще стимулира разнообразието и числеността на местните прилепни популации.
14.	Дейностите, свързани със строителството на газопровода в херпетологично важни участъци (23,4 – 24,3; 30 – 31,5; 33 – 35,5; 79 – 82; 92,5 – 95,5; 102 – 104; 106,2 – 107,5; 109,8 – 111,8; 114 – 125; 208,6 – 209,3; 284 – 285) през периода на хибернация (ноември – април) да са допустими в случай, че предварително в периода септември - октомври, е направено проучване	строителство	Предотвратяване смъртността на земноводните по време на зимуването, предотвратяване на попадането на земноводни в строителната ивица и намаляване на риска от

	от квалифициран херпетолог в рамките на строителната полоса, с цел събиране и изнасяне на земноводните на безопасно разстояние, след което полосата да бъде оградена. Оградите трябва да бъдат плътни, без дупки и с височина 0,5 м от основата. След приключване на обратното засипване на траншеите в съответните участъци, преградите да бъдат отстранени		смъртност.
15.	Внасянето обратно на най-големите отсечени дървета или скали по границата на възстановената строителна ивица в широколистните гори да се извършва без да пречи на нормалната експлоатацията на газопровода в следните участъци: km 4,0-4,2, km 23,4 – 24,3; km 29,0 – 29,6, km 30 – 31,5; km 33 – 35,5; km 78,9 – 82; km 92,5 – 95,5; km 100,7-101,3, km 101,8 – 104; km 103,3-104,8, km 106,2 – 107,5; km 109,8 – 111,8; km 112,0 – 125; km 163,1-164,4, km 208,6 – 210,1; km 218,3-219,1, km 235,0-236,7, km 284 – 285. Количеството на внесените обратно отсечени дървета да бъде определено от експерт херпетолог конкретно за всеки чувствителен участък;	строителство	Намаляване на фрагментацията, създаване на подходящи убежища за земноводни и влечуги и създаване на условия за увеличаване на хранителната база. Създаване на екологични рефугии и създаване на предпоставки за увеличаване на хранителните ресурси.
16.	Да не се засягат дърветата с гнезда на грабливи птици - преди началото на сечта известните места да бъдат обходени от орнитолози.	строителство	Запазване на незаменими места за гнездене на видовете хищни птици.
17.	Дейностите по изграждане на газопровода да се извършват извън размножителния период на хищните птици (март-юли) в участъците, в радиус 500 м около установените в близост до трасето гнезда.	строителство	Опазване на хищни птици. Намаляване на въздействието малки или млади индивиди.
18.	Да се спазват сезонните ограничения за строителните дейности по пресичане на реките в периода на размножителните миграции на рибите. Препоръчителен период за строителство в реки е август - април.	строителство	Намаляване на смъртността на индивиди (особено на дънен хайвер и новоизлюпени рибки),
19.	За BG0000219“Дервенски възвишения- 2”: Строителната база да се разположи извън границите на природните местообитания, предмет на опазване в зоната Строителните дейности в участъците от км 0 до км 12, от км 14 до км 15, от км 18 до км 19, да се извършват извън размножителния период на Мишевидния сънливек (<i>Myomitus roachi</i>) от май до август. Разчистването на строителната полоса, нейното ограждане и прокопаването на траншеята да се извършат преди началото на	строителство	Предотвратяване на увреждане и трансформации на природни местообитания и местообитания на видове. Намаляване на въздействието върху видовете.

	<p>м. ноември.</p> <p>Строителните дейности да не бъдат прекъсвани за повече от пет дни в периода септември-октомври, за да се избегне евентуалното връщане на индивиди в полосата и тяхното зимуване там.</p>		
20.	<p>За BG0000198 “Средецка река”:</p> <p>Подготовката на строителната площадка и строителните дейности при пресичане на р. Паракьойска, както и водоземане и заустване за хидростатично изпитване да се проведат в периода юли - февруари с цел избягване загиването на яйца и ларви на видовете риби и земноводни, предмет на опазване в зоната по време на размножителния период, избягване на фрагментацията на местообитанията на земноводни през размножителния период.</p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане и трансформации на природни местообитания и местообитания на видове.</p> <p>Намаляване на въздействието върху видовете.</p>
21.	<p>За BG0000240 “Студенец”:</p> <p>В участъка на пресичане на р. Чернелка при км 330.95 на газопровода строителни дейности да се извършат извън размножителния период на земноводните, видрата и опазваните риби от март до август.</p> <p>При пресичането при км 349,0 до км 349,3 на газопровода ще бъде увредено тревно местообитание 6210 „<i>Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco –Brometalia)</i>“, което не трябва да се рекултивира с търговски тревни смеси, а да бъде оставено на естествените сукцесионни процеси, които при опасност от ерозия да се използва биоразградима рогозка.</p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане и трансформации на природни местообитания и местообитания на видове.</p> <p>Намаляване на въздействието върху видовете.</p>
22.	<p>За BG0000181 “Река Вит”:</p> <p>Строителството в участъка на пресичане на р. Бара при км 359.31 от трасето да се извърши извън размножителния период на земноводните (март-май).</p> <p>Строителната ивица в участъка на пресичане на тревното местообитание 6210 „<i>Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco–Brometalia)</i>“ при км 359,17 до км 359.31 да не се рекултивира с търговски тревни смеси. Местообитанието да бъде оставено да се самовъзстанови, като при нужда се използва биоразградима рогозка за превенция от ерозия.</p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане и трансформации на природни местообитания и местообитания на видове.</p> <p>Намаляване на въздействието върху видовете.</p>

23.	<p>За BG0000613 “Река Искър”: При определяне на местоположението на строителната база в зоната, да се предвиди консултация с биолог с цел, тя да се разположи извън границите на природни местообитания, предмет на опазване в зоната. В участъка на пресичане на р. Искър, строителни дейности да се извършат извън размножителния период март-юли на риби и земноводни и периода на отглеждане на малките дребни бозайници. Изсичането на горите в зоната да се извърши от началото на м. август до началото на м. октомври. Дейностите да не бъдат прекъсвани в периода септември-октомври с цел предотвратяване заемане на убежища за зимуване от <i>Barbastella barbastellus</i> и избягване на безпокойство през този период от жизнения цикъл на вида. Да се поставят 10 бр. „къщички“ за прилепи на дървета в трансекта между км 381,2 и км 381,1 км и 50 бр. в трансекта 382,7-383,1 км, с цел създаване на нови подходящи убежища на прилепите. Строителната ивица в участъка между км 380,638 и км 380,843, в която ще бъде увредено тревното местообитание 6250* „Панонски льосови степни тревни съобщества“, да не се рекултивира с търговски тревни смеси. Местообитанието да бъде оставено да се самовъзстанови, като при нужда се използва биоразградима рогозка за превенция от ерозия.</p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане и трансформации на природни местообитания и местообитания на видове. Намаляване на въздействието върху видовете.</p>
24.	<p>За BG0000614 “Река Огоста”: - Строителните дейности в участъка от км 421,3 до км 421,8 км да не се извършват по време на репродуктивния период на земноводните от март до май. - Строителната ивица в участъка от км 417,93 до км 418,23 на трасето на газопровода, в който се пресича тревното местообитание 6210 „Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (<i>Festuco-Brometalia</i>)“ да не бъде рекултивирана с търговски тревни смеси. Местообитанието да бъде оставено да се самовъзстанови, като при нужда се използва биоразградима рогозка за превенция от ерозия.</p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане и трансформации на природни местообитания и местообитания на видове. Намаляване на въздействието върху видовете.</p>

25.	<p>За BG0000240 "Студенец": Разчистване на строителната полоса в участъците на пресичане на зоната да започнат извън размножителния период на птиците от март до юли. Строителството да се извършва без прекъсване в периода февруари – май, за да се предотврати евентуалното гнездене през размножителния период в местообитания, засегнати от строителството. В зависимост от местообитанието, ще бъдат смекчени изброените в т. Б въздействия за видовете <i>Circus cyaneus</i>, <i>Anthus campestris</i>, <i>Buteo rufinus</i>, <i>Falco columbarius</i>, <i>Emberiza hortulana</i>, <i>Caprimulgus europaeus</i> в открити местообитания, за видовете <i>Anthus campestris</i>, <i>Lanius minor</i>, <i>L.collurio</i>, <i>Lullula arborea</i>, <i>Emberiza hortulana</i>, <i>Sylvia nisoria</i> в храстови местообитания и за <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Buteo rufinus</i>, <i>Falco columbarius</i> F. <i>vespertinus</i>, <i>Accipiter brevipes</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Hieraaetus pennatus</i>, <i>Milvus migrans</i>, <i>Lanius minor</i>, <i>Ciconia nigra</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Picus canus</i>, <i>Dendrocopos medius</i>, <i>Dendrocopos syriacus</i>, <i>Dryocopus martius</i>, <i>Lullula arborea</i>, <i>Caprimulgus europaeus</i> в горските местообитания.</p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане, трансформация и фрагментация на местообитания на видовете птици. Намаляване и ограничаване на въздействието върху птиците.</p>
26.	<p>За BG0002066 "Западна Странджа": Дейностите по изграждането на газопровода, вкл. разчистването на строителната полоса в участъка от км 0-5 и от км 21-28 да започнат след началото на м. август и в периода февруари - май да се извършват без прекъсване. В зависимост от местообитанието, ще бъдат смекчени изброените въздействия за видовете <i>Anthus campestris</i>, <i>Emberiza hortulana</i>, <i>Caprimulgus europaeus</i>, <i>Buteo rufinus</i>, <i>Calandrella brachydactyla</i>, <i>Circus pygargus</i>, <i>Melanocorypha calandra</i>, <i>Anthus campestris</i>, <i>Aquila chrysaetos</i>, <i>Emberiza hortulana</i>, <i>Ciconia ciconia</i>, <i>Circus aeruginosus</i>, <i>Coracias garrulus</i>, <i>Aquila pomarina</i>, <i>Ciconia nigra</i>, <i>Circaetus gallicus</i>, <i>Milvus migrans</i>, <i>Accipiter brevipes</i>, <i>Bubo bubo</i>, <i>Hieraaetus pennatus</i>, <i>Pernis apivorus</i>, <i>Caprimulgus europaeus</i>, <i>Buteo rufinus</i>, <i>Aquila heliaca</i>, <i>Calandrella brachydactyla</i>, <i>Circus cyaneus</i>, <i>Circus macrourus</i>, <i>Circus pygargus</i>, <i>Melanocorypha calandra</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Sylvia nisoria</i>, <i>Lanius minor</i>, <i>Falco cherrug</i>, предпочитайщи открити местообитания, за <i>Anthus campestris</i>, <i>Lanius collurio</i>, <i>Sylvia nisoria</i>, <i>Hippolais olivetorum</i>, <i>Lanius minor</i>, <i>Lanius</i></p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане, трансформация и фрагментация на местообитания на видовете птици. Намаляване и ограничаване на въздействието върху птиците.</p>

	<p><i>nubicus, Lullula arborea</i>, обитаващи храстови местообитания, и привързаните към горски местообитания <i>Aquila chrysaetos, Emberiza hortulana, Coracias garrulus, Aquila pomarina, Ciconia nigra, Circaetus gallicus, Milvus migrans, Accipiter brevipes, Bubo bubo, Dendrocopos medius, Dendrocopos syriacus, Dryocopus martius, Hieraaetus pennatus, Pernis apivorus, Caprimulgus europaeus, Buteo rufinus, Aquila heliaca, Hippolais olivetorum, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea</i>.</p> <p>Строителството в участъка от км 5 до км 21 да не се извършват през размножителния период на царския орел (март-юли), тъй като трасето преминава достатъчно далече, но през три километровата буферна зона около три гнезда на този вид.</p> <p>Прочистването на сервитутната ивица по време на експлоатацията на газопровода да се извършва извън периода от началото на март и до средата на юли, размножителния период на птиците, обект на опазване, с цел избягване на безпокойство, директна (в храстови местообитания за видовете <i>Anthus campestris, Lanius collurio, Sylvia nisoria, Hippolais olivetorum, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea</i>) и индиректна (в храстови и горски местообитания за видовете <i>Aquila chrysaetos, Emberiza hortulana, Coracias garrulus, Aquila pomarina, Ciconia nigra, Circaetus gallicus, Milvus migrans, Accipiter brevipes, Bubo bubo, Dendrocopos medius, Dendrocopos syriacus, Dryocopus martius, Hieraaetus pennatus, Pernis apivorus, Caprimulgus europaeus, Buteo rufinus, Aquila heliaca, Hippolais olivetorum, Lanius minor, Lanius nubicus, Lullula arborea</i>) загуба на индивиди.</p>		
27.	<p>За BG0002029 “Котленска планина”:</p> <p>При определяне на местоположението на строителната база, предвидена в границите на зоната, да се направи консултация с биолог/орнитолог с цел, тя да се разположи извън границите на гнездови местообитания на птиците, предмет на опазване в зоната.</p> <p>Дейностите по изграждането на газопровода да бъдат започнати след м. август и да се извършват без прекъсване в периода февруари - май за участъците с естествени открити местообитания от км 126 до км 126,28, от км 131,85 до км 132,17, от км 133,53 до км 134,48, от км 134,7 до км 134,9, от км</p>	строителство	<p>Предотвратяване на увреждане, трансформация и фрагментация на местообитания на видовете птици.</p> <p>Намаляване и ограничаване на въздействието върху птиците.</p>

135,105 до км 135,17 в храстови местообитания между км 125 и 125,49, км 124,57 и 124,67 и км 123,64 и 124,4, както и в горските местообитания от км 124,57 до км 124,65. Да се предвиди предварителното разчистване на строителната полоса след м. август с цел предотвратяване на гнездене през размножителния период в засегнатите от строителството местообитания, и респективно безпокойството и загубата на индивиди.

В зависимост от местообитанието, ще бъдат смекчени изброените въздействия в открити местообитания: избягване загуба на индивиди от видовете *Buteo rufinus* и *Caprimulgus europaeus*. Ще се смекчат останалите изброени въздействия за *Aegypius monachus*, *Aquila chrysaetus*, *Aquila heliaca*, *Aquila pomarina*, *Bubo bubo*, *Buteo rufinus*, *Caprimulgus europaeus*, *Ciconia ciconia*, *Circaetus gallicus*, *Circus cyaneus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Coracias garrulus*, *Emberiza hortulana*, *Falco vespertinus* *Falco cherrug*, *Falco peregrinus*, *Hieraaetus pennatus*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Milvus migrans* *Pernis apivorus*, *Sylvia nisoria*, *Lullula arborea*, *Falco naumani* *Neophron percnopterus* *Accipiter brevipes* *Bonasa bonasia*, *Ficedula semitorquata*, *Ciconia nigra*, *Buteo rufinus* и *Caprimulgus europaeus* в открити местообитания, в храстови местообитания - *Lanius minor*, *Emberiza hortulana*, *Lanius collurio*, *Sylvia nisoria*, *Lullula arborea* и в горски местообитания *Aquila heliaca*, *Aquila chrysaetus*, *Aquila pomarina* *Aegypius monachus*, *Accipiter brevipes*, *Bonasa bonasia*, *Buteo rufinus*, *Bubo bubo*, *Caprimulgus europaeus*, *Ciconia nigra*, *Circaetus gallicus*, *Coracias garrulus*, *Dendrocopos medius*, *Dendrocopos syriacus*, *Dryocopus martius*, *Falco vespertinus*, *Ficedula parva*, *Ficedula semitorquata*, *Hieraaetus pennatus*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Lullula arborea*, *Milvus migrans*, *Pernis apivorus*, *Picus canus*, *Sylvia nisoria*, *Emberiza hortulana*.

Почистването на сервитутната ивица в периода на експлоатация на газопровода да се извършва извън размножителния период на птиците между началото на март и средата на юли, с което ще се минимизират въздействията върху храстови местообитания като местообитания на *Lanius minor*, *Emberiza hortulana*, *Lanius collurio*, *Sylvia nisoria*, *Lullula*

	<i>arborea</i> и в горски местообитания за <i>Aquila heliaca</i> , <i>Aquila chrysaetus</i> , <i>Aquila pomarina</i> , <i>Aegypius monachus</i> , <i>Accipiter brevipes</i> , <i>Bonasa bonasia</i> , <i>Buteo rufinus</i> , <i>Bubo bubo</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Circaetus gallicus</i> , <i>Coracias garrulus</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Falco vespertinus</i> , <i>Ficedula parva</i> , <i>Ficedula semitorquata</i> , <i>Hieraetus pennatus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Lanius minor</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Sylvia nisoria</i> , <i>Emberiza hortulana</i> .		
28.	Около строителната полоса, в границите на защитените зони, да се поставят плътно до земната повърхност огради с височина най-малко 0,5 м, които след приключване на обратното засипване на траншеите в съответния участък да бъдат отстранени.	строителство	Ограничаване смъртността на животни (земноводни, влечуги, дребни бозайници, млади птици),
29.	Съхранението на токсичните вещества да става в затворени помещения, в техните оригинални опаковки.	строителство	Предотвратяване на замърсяването с токсични вещества
30.	При неблагоприятни метеорологични условия, наличие на мъгла (температурна инверсия) и силни ветрове (насочени към населени места със скорост над 5-6 m/s), строителните работи, свързани с отделяне на газове и прахови емисии, да бъдат преустановявани.	строителство	Ограничаване на разпространението на газове и прахови емисии, генерирани в атмосферата.
31.	1. Да се изготви план (като част от ПУМОСС), в който да се предвидят конкретни подходящи мерки, в т.ч. и организационни и технически, за изпълнение на изискванията на чл. 70 от Наредба № 1 от 27.06.2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии. 2. Преди началото на строителството планът да се съгласува с РИОСВ-Бургас, РИОСВ-Стара Загора, РИОСВ-Шумен, РИОСВ-Русе, РИОСВ-Велико Търново, РИОСВ-Плевен и РИОСВ-Враца. Съгласуваният план да се представи в МОСВ. 3. Преди започване на строителните дейности възложителят да информира писмено всяка една от РИОСВ за предвидената дата за начало на строителството за всеки един от участъците от газопровода, разположени на територията, контролирана от съответната РИОСВ. 4. По време на строителството да се изпълняват мерките в съгласувания план.	преди начало на строителство и по време на строителство	Контрол на замърсяванията на въздуха. Опазване здравето на хората

32.	Предвидените транспортни средства да покриват стандартите на ЕВРО V за тежкотоварните камиони и ЕВРО 5 за леките автомобили.	строителство	Ограничаване на газови емисиите. Опазване здравето на хората
33.	Да се ограничи преминаването през населените места на трафика, обслужващ строителството. Придвижването по републиканската пътна мрежа на тежкотоварните автомобили при доставка на тръби и фасонни части да се изнесе в часовете от денонощието, когато има понисък конвенционален трафик.	строителство	Ограничаване на прахови и газови емисии от строителния трафик. Опазване здравето на хората
34.	За намаляване на нивото на шума, достигащ до жилищни зони, до хигиенната норма от 55 децибела, да се предвидят временни екрани - стени между строителната полоса и с. Братово (км 162) и кв. Сеячи на гр. Попово (км 185).	строителство	Ненадвишаване на граничните стойности на шум в населени места. Опазване здравето на хората
35.	Да се осъществи наблюдение и контрол на качеството на рекултивацията месец след завършването ѝ. В случаи на реализиране на ерозионни процеси преди поникването на растенията и в чувствителни зони, да се осъществи повторно биологична рекултивация на строителната ивица.	строителство	Ограничаване на почвената ерозия по трасето на газопровода
36.	Иззетите хумусни и земни маси по време на строителството да се депонират разделно и в последствие да се използват за рекултивация на нарушените терени.	строителство	Намаляване на загубите на ценни почви, запазване на почвеното плодородие
37.	Да се почистват сухи дървета, клони строителни и други отпадъци, попаднали в коритата на реките при точките на пресичане на газопровода.	експлоатация	Предотвратяване на ерозионни процеси върху брега, предотвратяване на наводнения

Настоящото решение се отнася само за инвестиционното предложение, което е било предмет на извършената ОВОС по реда на Закона за опазване на околната среда. При разширение или изменение на това инвестиционно предложение възложителят трябва да уведоми своевременно МОСВ във възможния най-ранен етап.

На основание чл. 99, ал. 8 от Закона за опазване на околната среда решението по ОВОС губи правно действие, ако в срок 5 /пет/ години от датата на издаването му не е започнало осъществяването на инвестиционното предложение.

При промяна на възложителя новият възложител съгласно чл. 99, ал. 7 от Закона за опазване на околната среда задължително трябва да уведоми МОСВ.

При констатиране неизпълнение на условията и мерките в решението по ОВОС виновните лица носят отговорност по чл. 166, т. 2 от Закона за опазване на околната среда.

Заинтересуваните лица могат да обжалват решението по реда на Административно-процесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

На основание чл. 60, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс възложителят „Набуко Газ Пайплайн България“ ЕООД, гр. София е поискал от министъра на околната среда и водите с писмо вх. № ОВОС – 274 /29.03.2013 г. да бъде допуснато предварително

изпълнение на решението по ОВОС за инвестиционно предложение „Изграждане на отсечката от трасето на газопровод „Набуко” на територията на Република България.

След като разгледах искането на дружеството, което се мотивира със защита на особено важни негови интереси и в по-голяма степен със защита на особено важен държавен и обществен интерес, вземайки предвид изпратената в МОСВ информация, съдържаща се в горесцитираното писмо намирам, че същото се обосновава с наличие на следните предпоставки:

На 14 юли 2009 г. с Решение на Министерски съвет № 616 българската отсечка от газопровод Набуко е обявена за обект с национално значение, а на 06 април 2012 г. е обявена за национален обект с Решение № 283 на Министерски съвет.

Република България е съдружник в проектното дружество „Набуко Газ Пайплайн Интернешънъл” ГМБХ чрез „Български Енергиен Холдинг” ЕАД. Това дружество е 100 % собственост на държавата, което безспорно определя наличие на държавен интерес от успешната реализация на проекта.

Наличието на особено важен държавен интерес от участието на Република България в проекта „Набуко” се обосновава и от подписването и ратифицирането на две международни споразумения – Споразумението между страните – участнички в проекта – Република България, Република Турция, Румъния, Унгария и Република Австрия за сътрудничество в областта на транспортирането на природен газ през газотранспортна система „Набуко” (обн. ДВ, бр.12 /2010 г.) и Споразумението за подкрепа на проекта между Република България, „Набуко Газ Пайплайн Интернешънъл” ГМБХ и „Набуко Газ Пайплайн България” ЕООД (обн. ДВ, бр.42 /2012 г.). Съгласно тези споразумения българската държава е поела ангажимент да подпомага своевременната реализация на проекта, за да се постигне основната му цел – енергийна сигурност в държавите участнички в него и в Европейския съюз, чрез осигуряване на диверсификация на източниците на доставки, в това число и в областта на енергийните доставки. Допускането на предварително изпълнение ще минимизира забавяне при изпълнението на тази цел, което би имало отражение както в национален, така и в международен план.

Предвид изложеното, намирайки за основателно искането на възложителя, както и че са налице предпоставките по чл. 60, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс

РАЗПОРЕЖДАМ:

Допускам предварително изпълнение на настоящото решение, с цел защитата на особено важен държавен и обществен интерес.

Разпореждането подлежи на обжалване пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в тридневен срок от съобщаването му.

Дата: 15.04.2013 г.

МИНИСТЪР:

ЮЛИЯН ПОПОВ

